

Kvalita života pacientů se střevní stomií

Sabina Hortová

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav zdravotnických věd

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Sabina Hortová
Osobní číslo:	H210111
Studijní program:	B0913P360015 Všeobecné ošetrovatelství
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Kvalita života pacientů se střevní stomií

Zásady pro vypracování

Rešerše literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek v oblasti kvality života pacientů se střevní stomií.

Příprava metodiky přehledové studie.

Formulace kritérií pro výběr dokumentů k přehledové studii.

Realizace rešerše dokumentů k cíli přehledové studie

Zpracování, vyhodnocení a interpretace získaných dat.

Prezentace výsledků přehledové studie, jejich shrnutí.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BALDWIN, Carol M.; GRANT, Marcia; WENDEL, Christopher; RAWL, Susan; SCHMIDT, Max C. et al. Influence of Intestinal Stoma on Spiritual Quality of Life of U. S. Veterans. Online. *Journal of Holistic Nursing*. 2008, vol. 26, no. 3, s. 185-194. ISSN 08980101. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0898010108315185>. [cit. 2024-09-16].
- GURKOVÁ, Elena. *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3625-9.
- HERDMAN, Heather T. *NANDA Ošetrovatelské diagnózy: Definice & klasifikace 2018-2020*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-0710-0.
- HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Slon, 2013. ISBN 978-80-7419-106-0.
- VONK-KLAASSEN, Sylvia M.; DE VOCHT, Hilde M.; DEN OUDEN, Marjolein E. M.; EDDDES, Eric H. a SCHUURMANS, Marjolein J. Ostomy-related Problems and their Impact on Quality of Life of Colorectal Cancer Ostomates: A Systematic Review. Online. *Quality of Life Research*. 2016, vol. 25, no. 1, s. 125-133. ISSN 2576-3997. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11136-015-1050-3>. [cit. 2024-09-10].
- ZACHOVÁ, Veronika a kol. *Stomie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3256-5.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Bc. Pavla Kudlová, Ph.D., MBA**
Ústav zdravotnických věd

Datum zadání bakalářské práce: **4. listopadu 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. května 2025**

L.S.

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

Mgr. Věra Vránová, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 9. ledna 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá kvalitou života pacientů se střevní stomií. Byla zpracována metodou přehledové studie. Publikované dokumenty byly vyhledány pomocí dostupných databází ProQuest Central, PubMed, Scopus a Web of Science. Z vybraných odborných studií vyplývá, že zavedení střevní stomie ovlivňuje kvalitu života a má dopad na pacientovy psychické, fyzické, ekonomické i sociální aspekty žití.

Klíčová slova: kvalita života, stomie, kolostomie, ileostomie, dotazník, psychologický dopad, sociální aspekty, fyzické symptomy, hodnoticí nástroje

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with quality of life of patients with intestinal stoma. It was prepared using the method of review study. Published documents were searched using the available databases ProQuest Central, PubMed, Scopus and Web of Science. The selected studies show that the insertion of intestinal stoma affects the quality of life and has impact on the patient's psychological, physical, economic and social aspects of living.

Keywords: quality of life, stoma, colostomy, ileostomy, questionnaire, psychological impact, social aspects, physical symptoms, assessment tools

Děkuji mé vedoucí bakalářské práce paní PhDr. Bc. Pavle Kudlové, Ph.D., MBA za odborné vedení mé práce, za její čas, ochotu, trpělivost a cenné rady při psaní. Také chci poděkovat mé rodině a kamarádce za podporu během celého studia a při tvorbě mé bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 NÁHLED NA PROBLEMATIKU STŘEVNÍCH STOMÍ.....	13
1.1 DEFINICE STOMIE	13
1.2 DRUHY STŘEVNÍCH STOMÍ.....	13
1.2.1 Ileostomie.....	14
1.2.2 Kolostomie	14
2 KVALITA ŽIVOTA	16
2.1 HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTA	16
2.1.1 Obecné hodnocení kvality života	17
2.1.2 Standardizované dotazníky pro měření kvality života	17
2.1.3 Vybrané nástroje k hodnocení kvality života se střevní stomí.....	18
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	20
3 CÍLE PRÁCE	21
3.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	21
4 METODIKA	22
4.1 KRITÉRIA PRO ZAŘAZENÍ STUDIÍ.....	22
4.2 VÝZKUMNÁ METODA	22
4.3 ALGORITMUS VYHLEDÁVÁNÍ	23
4.4 ANALÝZA STUDIÍ.....	25
5 JEDNOTLIVÁ DESKRIPTIVA STUDIÍ DLE VÝBĚRU	26
5.1 DATABÁZE PROQUEST CENTRAL	26
5.2 PUBMED	26
5.3 SCOPUS	30
5.4 WEB OF SCIENCE.....	32
6 PŘEHLEDOVÁ STUDIE.....	35
7 DISKUZE.....	37
ZÁVĚR	39
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	41
SEZNAM OBRÁZKŮ	45
SEZNAM TABULEK.....	46
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	47
SEZNAM PŘÍLOH	49

ÚVOD

Zavedení střevní stomie představuje zásadní ovlivnění života nejen v psychické rovině, ale i ve fyzické, sociální, ekonomické a duchovní. Kvalita života se stomií je holistický pojem, který se dá zkoumat a hodnotit mnoha způsoby.

V teoretické části této bakalářské práce je popsána definice střevní stomie je a její dělení dle umístění, časového založení a dle účelu zavedení. V následující části jsou rozepsány dotazníky, kterými se dá kvalita života zkoumat a hodnotit.

Empirická část je tvořena formou přehledové studie. Cílem práce bylo vyhledat a analyzovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií se zaměřením na fyzické, psychické a sociální aspekty jejich každodenního života, a předložit publikovatelné poznatky v úloze hodnocení kvality života pacientů se střevní stomií. Pro rešeršní činnost byly stanoveny dvě výzkumné otázky ve formátu PICO. Práce proběhla ve čtyřech databázích a celkem bylo vybráno třináct relevantních studií, které jsou jednotlivě popsány.

V závěru práce se nachází shrnutí přehledové studie a naplnění jednotlivých cílů.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁHLED NA PROBLEMATIKU STŘEVNÍCH STOMIÍ

První zmínka o provedení střevního vývodu spadá do roku 350 před našim letopočtem, kdy řecký lékař Praxagoras z Kósu provedl po poranění břicha střevní vývod. Obecně o vzniku a založení stomií nemáme dostupných mnoho informací. Ani o ošetřování stomie nemáme údaje až do 20. století našeho letopočtu (Zachová et al. 2010).

1.1 Definice stomie

Stomie je slovo pocházející z řečtiny, kde „stoma“ znamená otvor nebo ústí. Jedná se o chirurgicky vytvořený vývod, kterým se dutý orgán propojí s povrchem těla. Zakládá se nejčastěji kvůli různým onemocněním střev nebo komplikacím při jejich léčbě (Zachová et al., 2016).

V dnešní době je nejvíce známá definice dle Národního zdravotnického informačního portálu (dále jen NZIP): „*Stomie je umělé vyústění dutého orgánu na povrch těla.*“ (Národní zdravotnický informační portál, 2024).

1.2 Druhy střevních stomií

Střevní stomie se dají rozdělit podle různých hledisek, a to dle umístění vývodu, časového trvání, anebo dle účelu založení (Šeborová, 2009). Podle umístění a druhu střeva dělíme stomie na ileostomie a kolostomie. Z hlediska časového trvání je můžeme rozdělit do dvou kategorií. Trvalé stomie se zakládají v případě, kdy není možné obnovit přirozený odchod stolice. Zatímco dočasná stomie se vytváří jen na dobu, kdy je potřeba obnovit stěny orgánové soustavy, aby došlo k původní funkčnosti (Zachová et al., 2010).

Dle účelu založení je dělíme na výživné a derivační. Výživné, jakožto gastrostomie, které se provádí například při onemocněních způsobující neprůchodnost jícnu (typický PEG¹). Derivační, které umožňují odchod střevního obsahu do snímatelného systému (stomického sáčku), který je přilepen na břišní stěně (Zachová et al., 2010).

Dalším způsobem dělení je dle jejich konstrukce. Prvním typem je nástěnná střevní stomie, která se v současné praxi již tak často nevyužívá. Řadila se do skupiny dočasných stomií a jejím úkolem bylo odlehčení střeva nad uzávěrem, který byl později odstraněn. Typ axiální (dvouhlavňový) se zakládá na esovitě kličce, příčném tračníku či ileu. Taková stomie může být jak trvalá, tak dočasná. Přes stěnu břišní dutiny se vyvede střevo na povrch těla tak,

¹ Perkutánně endoskopická gastrostomie je umělý vývod přes kůži do žaludku.

aby se zabránilo zatékání střevního obsahu do odvodného ramene. Terminální (jednohlavňová) stomie se nejčastěji vyvádí na esovitě kličce po odstranění konečníku na stěnu břišní. Až poté se přišije (Lukáš, 2005).

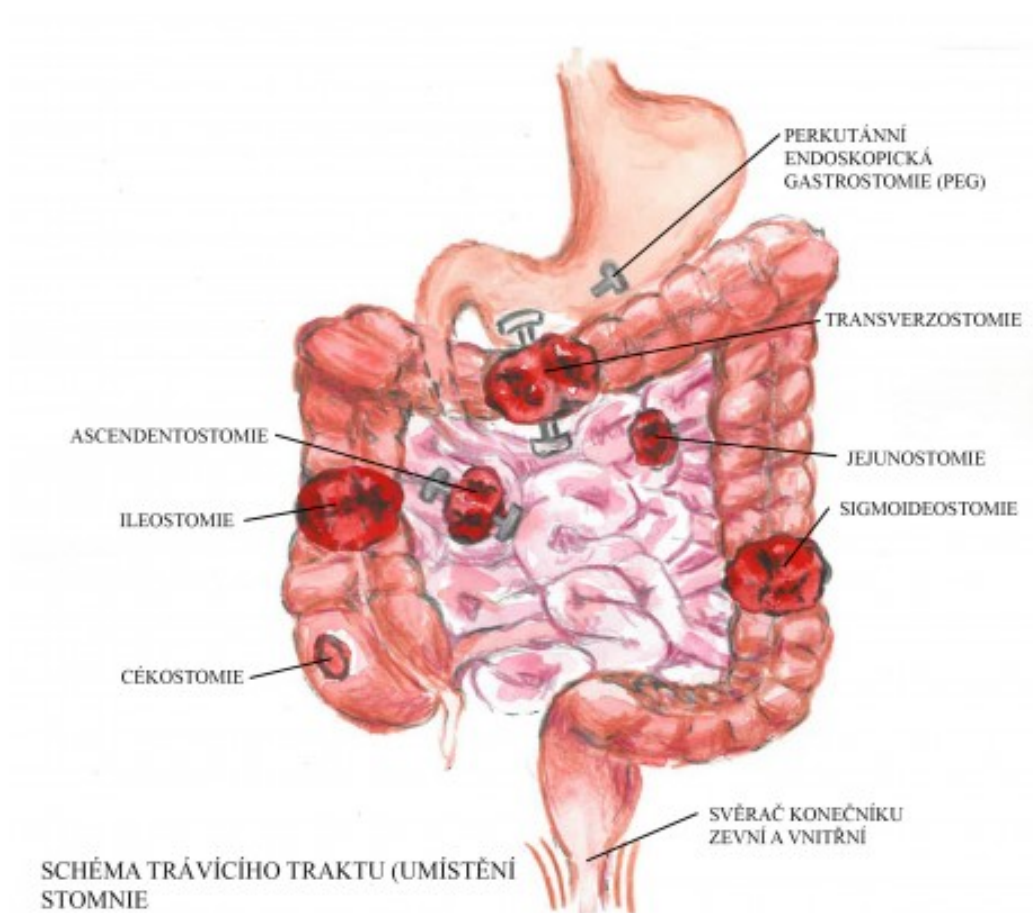
1.2.1 Ileostomie

Tento podtyp stomie představuje chirurgický vývod kyčelníku (ilea) na povrch dutiny břišní. Obsah je odváděn do ileostomického odvodného sáčku připevněného v místě vyústění stomie. Provádí se nejčastěji po odstranění tlustého střeva, zánětu nebo z důvodu operačního zákroku na tlustém střevě, nádorovém onemocnění, vývojových vadách či po úrazových stavech. Péče o pokožku kolem ileostomie je náročnější než u kolostomie, a to z důvodu řidšího a agresivnějšího obsahu střeva, který zahrnuje i trávicí šťávy. Ileostomické sáčky mívají na své spodině výpust', jelikož množství střevního obsahu je objemné a velice časté (Druhy stomií, 2024).

1.2.2 Kolostomie

Tento podtyp stomie představuje chirurgický vývod tlustého střeva na povrch těla. Můžeme ho dále dělit dle lokalizace jeho vyústění. Sigmoideostomie bývá umístěna do levé dolní části stěny břišní v místě esovité kličky. Transversostomie je vyústění v místě podélného tračníku. Cékostomie, která se lokalizuje do pravého podbříšku v místě slepého střeva a bývá ale povětšinou pouze dočasná (Lukáš, 2005). (Viz obrázek 1 Schéma trávicího traktu (umístění stomie))

Obrázek 1 Schéma trávicího traktu (umístění stomie)

(zdroj: Knapová, 2019)

2 KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života osob se střevní stomií je holistické téma, které je těžko definovatelné a nezahrnuje pouze tělesné aspekty, nýbrž i psychické, sociální a emocionální faktory.

V běžné interakci se pojem kvalita života spojuje s pozitivním významem (kvalitní = dobrý). Avšak každý má svůj jiný standard pro porovnání, že je život kvalitní (Gurková, 2011).

V současnosti se obrací pozornost při výzkumu kvality života hlavně na subjektivní stránky, přičemž jsou vyhledávány především vlastnosti, které by poměřily pocity štěstí a úrovně životní spokojenosti (Heřmanová, 2013).

Toto téma se stalo v medicíně a psychologii jedním z nejčastějších pojmů a je bráno za vícerozměrný subjekt, který je měřitelný různými indikátory (Dragomirecká a Bartoňová, 2006).

Vždy záleží na individuálním vnímání situace, ve které se pacient nachází a ve které se snaží žít tak, aby dosáhl svých cílů. Kvalitu života můžeme také chápat jako stav, ve kterém je člověk schopen žít nejen fyzicky, ale i spirituálně, emočně a společensky (Národní zdravotnický informační portál, 2025).

Kvalitu života můžeme také chápat jako subjektivní pocit spokojenosti nebo nespokojenosti u individuální osoby. Mezi základní subjekty hodnocení patří psychický, fyzický, duchovní a i sociální stav. Mezi fyzické aspekty můžeme zahrnout potíže, které se vážou na příznaky onemocnění (nevolnost, zvracení, bolesti, zácpa, průjem, soběstačnost v denních činnostech a další). Jako psychické subjekty lze chápat celkový duševní stav člověka. Jako sociální aspekty můžeme vnímat kontakt s okolím, rodinou, přáteli a další mezilidské vztahy (jakožto role v rodině či sociální interakce ve společnosti). Do spiritualismu spadá potřeba lásky a sounáležitosti, smysl života a životní situace, ve které se daný jedinec nachází (Vatehová et al., 2013).

2.1 Hodnocení kvality života

Stomie může narušit obraz a vnímání těla jak z psychického, mentálního, emocionálního, tak i sociálního ohledu. Život se stomií představuje náročnou situaci skládající se z několika překážek. Pacient musí čelit nekontrolovaným únikům plynu, zápachu, průjmu, obtékání okolo stomie a dalším problémům, na které se musí adaptovat (Wuletaw Chane Zewude et al., 2021).

Kvalitu života můžeme hodnotit mnoha způsoby. Je to důležitý aspekt v praxi, který se dá zhodnotit pomocí specifických dotazníků, rozhovorů s dotyčným pacientem či dle různých hodnoticích škál (Gurková, 2011).

2.1.1 Obecné hodnocení kvality života

Světová zdravotnická organizace v roce 1991 dala podnět k vytvoření mezinárodního nástroje pro měření kvality života. Měl rozšířit pojem „kvalita života“ a překonat subjektivní hodnocení daného stavu při každodenních činnostech. Tento nový instrument s názvem „The World Health Organization Quality of Life“ (v textu dále jen WHOQOL) měl naplnit hlavní čtyři kritéria – komplexnost, subjektivnost, relativní důležitost a kulturní relevanci (Dragomirecká a Bartoňová, 2006).

Komplexnost má poukázat na to, že není postačující hodnotit pouze fyzické zdraví jedince, ale má pokrýt širší spektrum života. Subjektivnost má posoudit kvalitu života jedince ním samotným, ne jinou osobou. Relativní důležitost je jedincem hodnocena identicky. Jde o přesné a skutečné měření důležitosti poznatků. Kritérium kulturní relevance je bráno ve smyslu použitelnosti v různých kulturních a jazykových formách, které má rozšířit zapojení i do mezinárodních výzkumů (Dragomirecká a Bartoňová, 2006).

2.1.2 Standardizované dotazníky pro měření kvality života

Pro hodnocení kvality života se v praxi současného zdravotnictví nejčastěji využívají generické dotazníky, mezi které patří zejména World Health Organization Quality of Life – 100 (v textu dále jen WHOQOL-100), World Health Organization Quality of Life Brief Version (v textu dále jen WHOQOL-BREF) a Short Form-36 (v textu dále jen SF-36).

WHOQOL-100

První instrument kvality života, který byl vytvořen WHO v Ženevě, obsahoval 236 položek. V této pilotní verzi se zredukovaly otázky a vyloučily se ty, které nebyly dosti relevantní, měly nejednoznačnou výpovědní schopnost nebo měly nízkou spolehlivost. Po provedení těchto změn vznikl zmíněný instrument WHOQOL-100. Tento zredukováný dotazník se skládá ze šesti faktorů, které zahrnují fyzické zdraví, psychologickou oblast, sociální vztahy, úroveň soběstačnosti, prostředí a spiritualitu. Vyplnění tohoto dotazníku trvá přibližně 20-30 minut, avšak záleží na aktuálním rozpoložení každého individuálního pacienta (Dragomirecká a Bartoňová, 2006).

WHOQOL-BREF

Po důkladnější redukci otázek z dotazníku WHOQOL-100, který byl pro klinickou praxi moc dlouhý, se vytvořil standardizovaný instrument WHOQOL-BREF), který obsahově vychází z dotazníku WHOQOL-100. Tato kratší verze se skládá ze čtyř domén (fyzické zdraví, psychologické, sociální vztahy a prostředí, ve kterém se jedinec nachází). Tyto domény jsou rozděleny do 24 otázek a do dvou samostatných otázek, které hodnotí celkovou kvalitu a zdravotní stav jedince. Byl sestaven tak, aby zjednodušil pacientovi odpovědi (Dragomerická a Bartoňová, 2006; Vatehová et al., 2013).

SF-36

Tento dotazník je využíván k hodnocení kvality života napříč různými zdravotními onemocněními. Je v něm obsaženo 36 otázek v osmi doménách, včetně sociálního a fyzického fungování, vitality a tělesné bolesti (ÚZIS ČR). (Viz Příloha P I: Dotazník SF-36)

IPOS

Hlavním cílem této škály je hodnocení kvality života v paliativní péči. Řadí se mezi jeden z mála nástrojů, který se používá v České republice. Tento nástroj, s celým názvem „Integrated Palliative Outcome Scale“ (v textu dále jen IPOS), je převzatý z Londýnského institutu Cicely Saunders, kde byl vytvořen jeho předchůdce s názvem „Palliative Care Outcome Scale“ (v textu dále jen POS). Dotazník IPOS se skládá z 24 otázek, které jsou zaměřeny na biologicko-psychologické, sociální a duchovní oblasti. Pacient má možnost zaznamenávat odpovědi na škále od 0 do 4, kdy nula znamená žádná obtíž a čtyřka znamená nesnesitelná obtíž. Z biologického pohledu se hodnotí bolest, pohyblivost, ospalost, dušnost, zácpa nebo pocit energie (Centrum paliativní péče, 2014).

2.1.3 Vybrané nástroje k hodnocení kvality života se střevní stomií

Pro hodnocení kvality života pacientů se střevní stomií existují specifické validní dotazníky, které se zaměřují na fyzické, psychické a sociální aspekty života se stomií. Mezi nejvýznamnější patří Stoma-QOL, Ostomy Adjustment Scale (v textu dále jen OAS), City of Hope Quality of Life-Ostomy Questionnaire (dále jen COH-QOL-Ostomy Questionnaire) a Stoma Acceptance Questionnaire (dále jen SAQ).

Stoma-QOL

Tento dotazník je jeden z nejpoužívanějších a je určen hlavně pro pacienty se stomií. Skládá se z dvaceti otázek, které hodnotí především emocionální pohodu, sociální interakci, omezení v běžných aktivitách a komfort spojený s akceptací stomie. Je krátký, jednoduchý a srozumitelný (COLOPLAST). (Příloha PII: Dotazník Stoma-QOL)

Ostomy Adjustment Scale (OAS)

Charakteristika tohoto dotazníku se zaměřuje především na psychosociální adaptaci na život se stomií a pomáhá identifikovat jedince s vyšším rizikem deprese či úzkosti. Zabývá se přijetím tělesných změn a změny obrazu těla, zda se sociálně začleňuje do společnosti a zda to na daného pacienta má emoční dopad (Olbrisch, 1983).

City of Hope Quality of Life – Ostomy Questionnaire (COH-QOL – Ostomy Questionnaire)

Dotazník COH-QOL-Ostomy Questionnaire je nástroj validovaný v několika jazycích, což umožňuje široké využití v různých kulturách. Je navržený k hodnocení kvality života u pacientů se stomií. Dotazník obsahuje šest faktorů, které jsou rozděleny do čtyř domén – psychická pohoda (úzkost, deprese, duševní zdraví), sociální pohoda (vztahy a společenský život), fyzická pohoda (bolest, problémy s pokožkou kolem stomie, úniky a další fyzické symptomy) a spirituální pohoda (smysl života, víra, přesvědčení) (Konjevoda et al., 2020).

Stoma Acceptance Questionnaire (SAQ)

Tento dotazník se zaměřuje především na psychickou stránku pacienta a přijetí stomie v adaptaci na každodenní život s cílem zvýšit motivaci k dodržování ošetřování o vývod. Tato analýza se zaměřila na tři hlavní přijetí stomie – důležitost (jak jedinec vnímá stomii v každodenním životě, autonomie (schopnost starat se a ošetřovat svoji stomii), přijetí (míru, do které pacient přijal svoji stomii jako součást sebe) (Bagnasco et al., 2017).

II PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍLE PRÁCE

Pro účely přehledové studie v této bakalářské práci byly stanoveny dva následující cíle:

CÍL 1. Vyhledat a analyzovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií se zaměřením na fyzické, psychické a sociální aspekty jejich každodenního života

CÍL 2. Předložit publikovatelné poznatky v úloze hodnocení kvality života pacientů se střevní stomií

3.1 Výzkumné otázky

V souladu s cíli této přehledové studie byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Jaké fyzické faktory ovlivňují kvalitu života pacientů se střevní stomií

Tabulka 1 Výzkumná otázka č. 1

P	Pacient	Pacient se střevní stomií
I	Intervence	Fyzické faktory
C	Porovnání	---
O	Výsledek	Kvalita života
S	Prostředí	---

(Zdroj: autorka bakalářské práce, 2025)

2. Jaké psychické aspekty mají největší dopad na kvalitu života pacientů se střevní stomií?

Tabulka 2 Výzkumná otázka č. 2

P	Pacient	Pacient se střevní stomií
I	Intervence	Psychické aspekty
C	Porovnání	---
O	Výsledek	Dopad na kvalitu života
S	Prostředí	---

(Zdroj: autorka bakalářské práce, 2025)

4 METODIKA

V této kapitole jsou vymezeny základní informace o organizaci výzkumu, strategii vyhledávání a jsou předložena vhodná kritéria pro zařazení do studie.

4.1 Kritéria pro zařazení studií

Pro stanovení výzkumných cílů této práce byly předem zvolené elektronické databáze. Studie zařazené v práci jsou čerpány z databází: PubMed, Scopus, Web of Science, ProQuest Central. Ty jsou dostupné a často užívané studenty Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Odborné publikace jsou vyhledávány v preferovaném české, slovenské a anglickém jazyce. Vyhledávány byly pouze výzkumy mezi roky 2008-2025, které se zaměřují na pacienty se střevní stomií, na kvalitu jejich života a hodnocení kvality života. Sběr dat probíhal od 1. 12. 2024 do 9. 4. 2025.

K realizování vyhledávání v již zvolených databázích byla využita klíčová slova v kombinaci s Booleovskými operátory, které jsou prostředkem dotazovacího jazyka. Slouží k upřesnění formulací dotazu a k přesnější definici vztahů mezi jednotlivými slovy. Vedou k dosažení přesnějšího rešeršního dotazu (Kudlová et al., 2018).

Klíčová slova využita ve vyhledávání studií jsou: kvalita života, stomie, kolostomie, ileostomie, dotazník, psychologický dopad, sociální aspekty, fyzické symptomy, hodnotící nástroje.

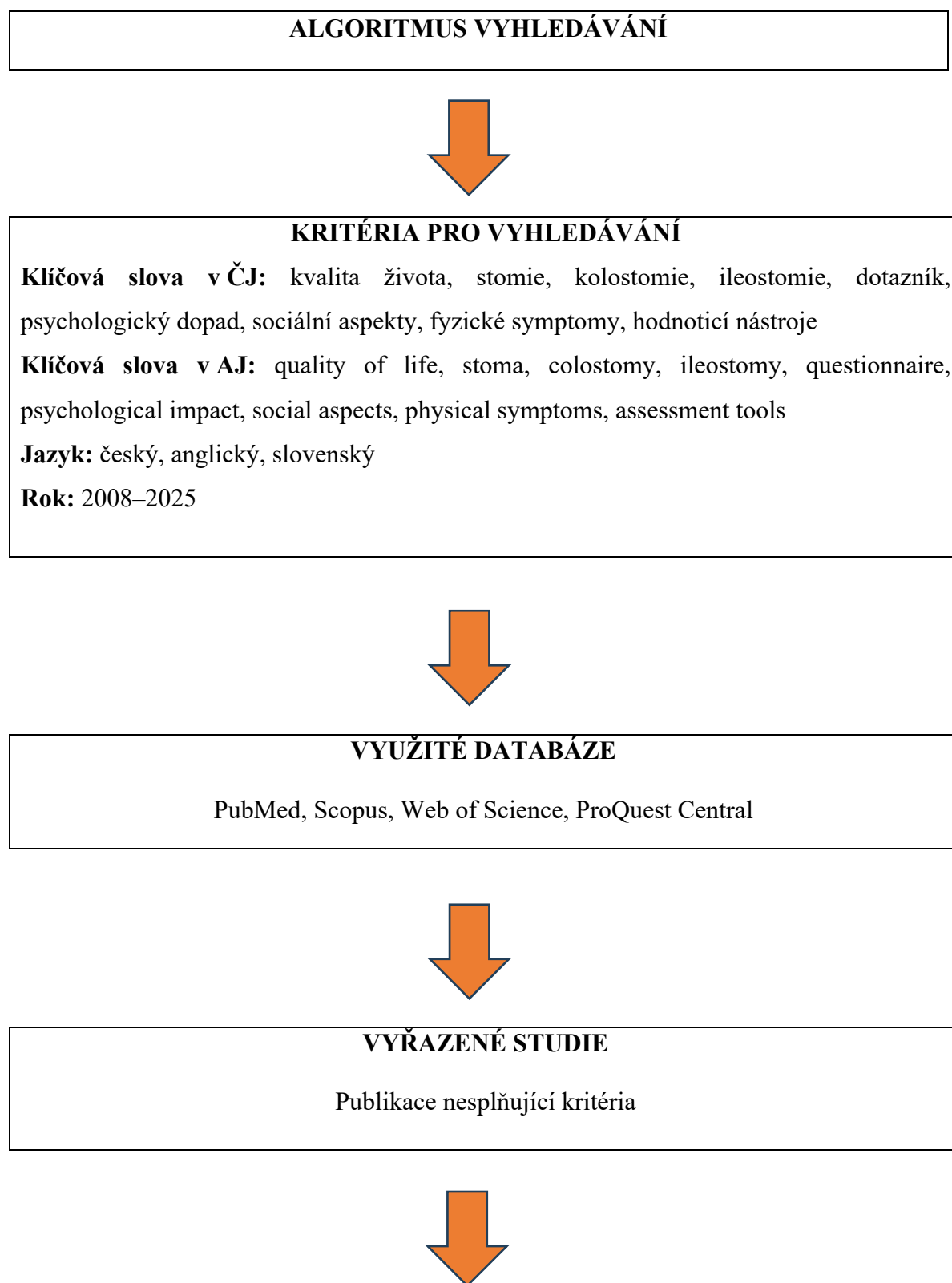
Relevantní studie byly detailně analyzovány, pročteny a seřazeny dle databází, z nichž bylo čerpáno.

4.2 Výzkumná metoda

Pro praktickou část této bakalářské práce byla zvolena, vzhledem ke stanoveným cílům, kvalitativní metoda přehledové studie. Jedná se o narativní přehledovou studii, která si klade za cíl shrnout poznatky o kvalitě života pacientů se střevní stomií. Empirická část této práce je tradiční přehled poznatků získaných z dosavadních výzkumů, shrnuje je a spěje k nalezení rozdílů v názorech autorů.

4.3 Algoritmus vyhledávání

Tabulka 3 Algoritmus vyhledávání

SOUHRN POUŽITÝCH DOKUMENTŮ V DATABÁZÍCH

ProQuest Central - 1

PubMed - 6

Scopus - 2

Web of Science - 4

Colorectal Disease – 1 článek (2023)

Ethiopian Journal of Health Science – 1 článek (2021)

Indian Journal of Palliative Care – 1 článek (2012)

International Journal of Enviromental Research and Public Health – 1 článek (2020)

Journal of Clinical Medicine – 1 článek (2022)

Journal of Clinical Nursing – 1 článek (2021)

Journal of Education and Health Promotion – 1 článek (2020)

Journal of Holistic Nursing – 1 článek (2008)

Journal of Psychosomatic Research – 1 článek (2023)

Patient Preference and Adherence – 1 článek (2010)

Quality of Life Research – 2 články (2016, 2022)

Sports – 1 článek (2024)

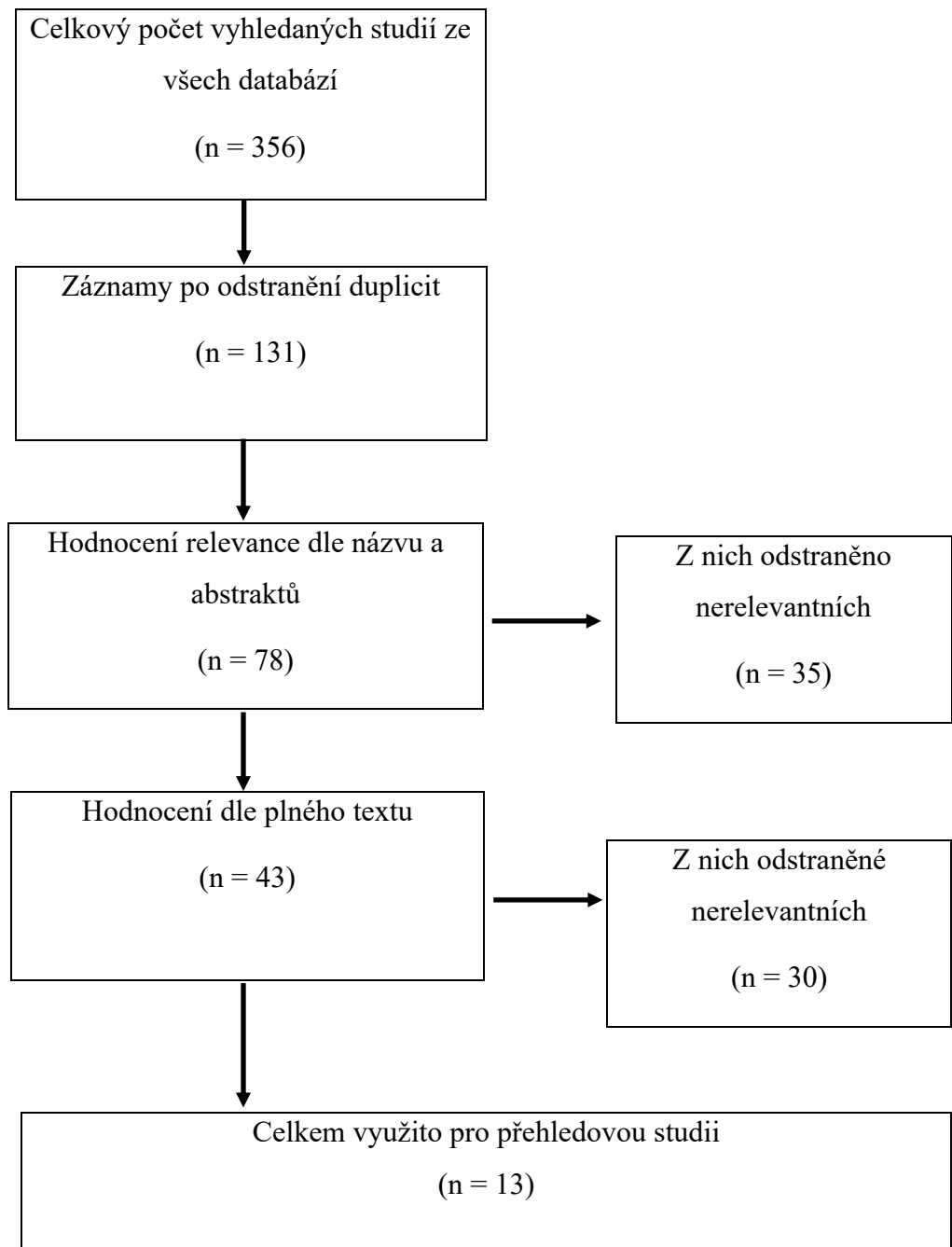
Celkem bylo pro tuto práci vybráno třináct studií týkající se kvality života pacientů se střevní
stomíí

(Zdroj: autorka bakalářské práce, 2025)

4.4 Analýza studií

V rámci výběru relevantních studií byl sestaven postupový diagram k eliminaci nesplňujících kritérií.

Tabulka 4 Analýza studií

(Zdroj: autorka bakalářské práce, 2025)

5 JEDNOTLIVÁ DESKRIPTIVNÍ STUDIA DLE VÝBĚRU

5.1 Databáze ProQuest Central

Ve vědeckém časopise Indian Journal of Palliative Care nese zkoumaný článek název **Quality of life outcomes in patients living with stoma**. Autoři tohoto článku jsou Safaee Azadeh, Anaraki Fakhrialsadat, Vafaie Mohamad, Behboo Roobic a další. Vydání je z roku 2012.

Cíl: Cílem této studie je zhodnotit kvalitu života stomiků pomocí speciálních měřicích nástrojů.

Metody: Ke sběru dat klinických a demografických informací, byl využit dotazník kvality života „The City of Hope Quality of Life-Ostomy Questionnaire“.

Výsledky: V průměru bylo skóre pro celkovou hodnotu kvality života u stomiků $7,48 \pm 0,9$. 70 % pacientů bylo nespokojeno v ohledu sexuální aktivity. Více než polovina udávala pocit deprese po operaci stomie. Jednorozměrné analýzy naznačily, že následující faktory (typ stomie, základní onemocnění, které vedlo ke stomii, deprese, problémy s umístěním stomie, změna stylu oblékání), měly významný vliv na celkový stav kvality života. Výsledky analýz ukázaly, že pouze deprese a problémy se stomií byly staticky významné v predikci kvality života pacientů.

Závěry: Zjištění ukázala, že život se stomií ovlivňuje celkový aspekt kvality života. Edukace pacientů a jejich rodin je důležité stanovisko pro zlepšení života stomiků. Dále může kvalitu žití zlepšit jak psychologická, tak sexuální konzultace.

5.2 PubMed

Článek s názvem **Impact of stoma on lifestyle and health-related quality of life in patients living with stoma: A cross-sectional study** byl vydán v roce 2020 v časopise Journal of Education and Health Promotion. Jeho autorem jsou Deena Davis, Lakshmi Ramamoorthy, Biju Pottakkat.

Cíl: Tato studie je zaměřena na identifikaci kvality života a na dopadu na životní styl u pacientů se zavedenou střevní stomií, kteří navštěvují stomické ambulance gastroenterologického oddělení vládního centra terciální péče v jižní Indii v roce 2018.

Metody: Mezi 55 stomiky byla využita deskriptivní studie využívající průřezový design průzkumu, podle techniky postupného odběru vzorků. Data byla shromážděna pomocí

dotazníku City od Hope Quality of Life. Pacienti měli hodnotit otázky ohledně čtyř domén, které se týkaly fyzických, psychologických, sociálních a duchovních aspektů. Tento nástroj měl také otázky otevřené, kde pacienti hodnotili složky týkající se hodnocení životního stylu.

Výsledky: 63,6 % pacientů mělo kolostomii. 72,7 % ze všech stomií byly v důsledku rakoviny. Průměrné skóre hodnocení kvality života participantů bylo $4,13 \pm 1,07$. Skóre bylo relativně dobré v doméně fyzické ($5,68 \pm 1,76$) i v duchovní ($4,32 \pm 1,36$), avšak sociologická doména byla velice nízko ($2,85 \pm 1,3$). Participantů se stálou stomií, avšak dosáhli významně vyššího skóre nežli pacienti se stomií dočasnou.

Závěry: Skóre v hodnocení kvality života stomiků bylo nižší, než skóre uváděné v západní populaci a život se stomií významně mění jejich životní styl. Proto jsou důležité následné a poradenské služby pro stomiky.

Influence of intestinal stoma on spiritual quality of life of U.S. veterans je název článku v časopise Journal of Holistic Nursing z roku 2008. Autoři tohoto článku jsou Carol M. Baldwin, Marcia Grant, Robert S. Krouse a další.

Cíl: Cílem této studie je prozkoumat spirituální kvalitu života u veteránů se zavedenou střevní stomií.

Metody: Mužští veteráni poskytli údaje ohledně duchovní kvality života v dotazníku City of Hope Quality of Life-Ostomy. Byly rozděleny do vyššího ($n = 59$) a nižšího ($n = 61$) kvartilu. Analýzy zahrnovaly chí kvadrát a analýzu rozptylu s významností nastavenou na $p < 0,05$.

Výsledky: Skupina s vyšší duchovní kvalitou byla častěji ženatá, starší a již měly více let od operace. Účastníci horního kvartilu měli příznivější skóre pro několik duchovních domén. Kvalitativní komentáře odrážely buď vysoké nebo naopak nízké celkové skóre kvality života.

Závěry: Spirituální kvalita života je ovlivněna střevní stomií. Kvalitativní komentáře nám umožňují nahlédnout do významu položek spirituality. Tato zjištění mohou pomoci při poskytování holistické péče.

Článek s názvem **City of Hope Quality of Life-ostomy Questionnaire Validity and Reliability Assessment on a Croation Sample** je vydaný v roce 2020 v časopise International Journal of Enviromental Research and Public Health. Jehož autory jsou Vesna Konjevoda, Marko Zelić, Radenka Munjas Samarin a Davorina Petek.

Cíl: Cílem této studie bylo prověřit dotazník City of Hope Quality of Life-Ostomy Questionnaire (dále jen CoH-QoL-OQ), jakožto nástroj pro hodnocení kvality života stomiků v Chorvatské republice. CoH-QoF-OQ je využíván velice široce, avšak nebyl přeložen ani validován.

Metody: Tato průřezová studie zahrnovala 302 chirurgických pacientů s kolostomií, ileostomií nebo urostomií (Mužů 182 = 60,3 %, Žen 120 = 39,7 %). Průměrný věk participantů je 59 let. Dotazník CoH-QoL-OQ byl přeložen do chorvatského jazyka. Pacienti byli přijati na základě telefonického rozhovoru, po kterém následovala pošta obsahující již zmíněný dotazník. Shromážděná data byla analyzována za účelem ověření psychometrických vlastností dotazníku.

Výsledky: Všechny škály vykazovaly vysokou úroveň vnitřní konzistence. Spolehlivost testu ukázala velmi uspokojivou časovou stabilitu. Po úpravě, která vyloučila problematické položky, data odpovídala teoretickému modelu.

Závěry: V závěru se zjistilo, že dotazník CoH-QoL-OQ je validní, spolehlivý a redukovatelný nástroj pro měření kvality života související se zdravím mezi chorvatskými pacienty se stomií v klinickém výzkumu i v klinické praxi.

V časopise Patient Preference and Adherence z roku 2010 se vyskytuje artikel s názvem **Quality of life in ostomy patients: a qualitative study**. Jeho autory jsou Aazam Dabirian, Farideh Yaghmaei, Maryam Rassouli, Mansoureh Zagheri Tafreshi.

Cíl: Terapeutické postupy mohou nejen léčit, ale také i ovlivnit kvalitu života pacienta. Proto by kvalita života měla být měřena, aby bylo možné posoudit dopad onemocnění. Pro identifikaci problémů je nutné posoudit několik dimenzí kvality života, včetně fyzických, duchovních, ekonomických a sociálních aspektů.

Metody: Kvalitativní metoda zahrnující čtrnáct pacientů. Ti byli dotazováni na dimenze jejich kvality života pomocí účelového výběru vzorků. Data byla shromážděna pomocí polostrukturovaných rozhovorů a analyzována pomocí metody obsahové analýzy.

Výsledky: Pomocí tohoto přístupu se objevilo devět hlavních témat, včetně fyzických problémů spojených s kolostomií, dopadu stomie na psychologické fungování, sociální a rodinné vztahy, cestování, výživa, fyzická aktivita a sexuální funkce. Stejně tak se objevily náboženské a ekonomické otázky.

Závěry: Závěry studie identifikovaly řadu problémů v kvalitě života stomiků. Výsledky mohou být použity poskytovateli zdravotní péče k vytvoření podpůrného prostředí, které by podporovalo lepší kvalitu života jejich stomických pacientů.

Další článek z databáze PubMed nese název **Quality of Life in Patients Living with Stoma**. Nachází se v časopise Ethiopian Journal of Health Science a byl vydaný v roce 2021. Jeho autoři jsou Wuletaw Chane Zewude, Tilahun Derese, Yisihak Suga a Berhanetsehay Teklewold.

Cíl: Kvalita života pacientů může být ovlivněna léčbou. Dobrá kvalita života je nezbytná pro dosažení cíle při léčbě. Tato studie si klade za cíl zhodnotit kvalitu žití související se stomií.

Metody: Od 1. února do 31. července 2019 byla v nemocnici St. Paul's Hospital Millennium Medical College provedena průřezová studie. Strukturovaný dotazník byl použit k dotazování pacientů a revizi tabulek pacientů za účelem získání informací o sociodemografických proměnných, typu a indikacích ke stomii. Data byla shromážděna pomocí strukturovaného dotazníku převzatého z City of Hope a Beckman Research Institute. Aby byly v souladu s etiopským kontextem, prošly pár úpravami.

Výsledky: Průměrné skóre pro celkovou kvalitu života stomiků bylo $7,42 \pm 0,53$. Kolem 70 % pacientů si kvůli stomii muselo upravit svůj jídelníček. Více než polovina z nich uvedla pocity deprese po operaci stomie. Pouze 34 % pacientů obnovilo sexuální aktivitu a pouze 11 % s ní bylo spokojeno. Žádný z nich nebyl zapsán do sdružení pro stomie nebo do podpůrné skupiny. Faktory jakožto typ stomie (trvalá/dočasná), úprava dietního stylu v důsledku plynatosti na veřejnosti, deprese, změna stylu oblékání, měly významný dopad na celkovou kvalitu života.

Závěry: Tato studie prokázala, že život se stomií má obrovský dopad na celkový aspekt života.

Časopis Quality of Life Research vydal v roce 2022 článek s názvem **Quality of life profiles and their association with clinical and demographic characteristics and physical activity in people with a stoma: a latent profile analysis**. Jeho autoři se jmenují William Goodman, Amy Downing, Matthew Allsop, Julie Munro, Claire Taylor a další.

Cíl: Kvalita života může být vznikem stomie negativně ovlivněna. Tato studie se pokusila identifikovat podskupiny na základě vlastní kvality života a zkoumala proměnné spojené s členstvím ve skupině.

Metody: Tato studie je sekundární analýzou průřezového vzorku 1419 osob se stomií. Účastníci vyplnili validované dotazníky pro kvalitu života, fyzickou aktivitu a klinické a demografické charakteristiky. K identifikaci optimálního počtu podskupin byla využita analýza latentního profilu a k identifikaci proměnných souvisejících s členstvím ve skupině bylo provedeno multinomické regresní modelování.

Výsledky: Analýza odhalila čtyři odlišné profily lidí se stomií: „konzistentně dobrá kvalita života“ [N = 891 (62,8 %)], „některé obavy o kvalitu života“ [N = 184 (13,0 %)], „nízká kvalita života“ [N = 181 (12,8 %)], a „finanční obavy“ [N = 163 (11,5 %)]. Modelování odhalilo, že lidé s nedávnou stomií (vytvořenou před <2 roky), kteří mají kýlu a jsou méně fyzicky aktivní, s větší pravděpodobností patřili do profilu „nízká kvalita života“. Navíc lidé ve věku 16–55 let měli větší pravděpodobnost finančních problémů.

Závěry: Tato studie byla první, která identifikovala latentní profily v této populaci a posoudila, zda jsou určité proměnné spojeny s členstvím. Budoucí výzkum by na tom měl stavět a identifikovat další proměnné spojené s těmito profily, které mohou pomoci poskytnout základ pro cílení a přizpůsobení budoucích intervencí konkrétním podskupinám lidí se stomií.

5.3 Scopus

Článek **The Quality of Life of Patients with Surgically Treated Colorectal Cancer: A Narratice Review** se nachází v časopise Journal of Clinical Medicine. Byl vydán v roce 2022 a jeho autoři se jmenují Świątkowski Filip, Górnicki Tomasz, Bułdyś Kacper a Chabowski Mariusz.

Cíl: Cílem této studie bylo analyzovat dostupnou literaturu za posledních 10 let, která se zabývá tématem kvality života u pacientů s kolorektálním karcinomem, který byl chirurgicky léčen.

Metody: Tato studie je založena na 93 článcích publikovatelných v letech 2012 až 2022. Analyzuje vliv socioekonomických faktorů, lokalizace a stádia nádoru, stomie a způsobu chirurgické léčby na kvalitu života pacientů a jejich sexuální funkce.

Výsledky: Kolorektální karcinom má negativní vliv na finanční situaci pacientů, jejich sociální fungování a fyzické fungování. Pacienti s rakovinou stádia II nebo III mají celkově sníženou kvalitu žití než pacienti se stádiem I. Čím blíže je léze umístěna ke svěračům, tím větší je negativní dopad na kvalitu života. Byl zde nalezen významný rozdíl ve prospěch

laparoskopické operace oproti operaci laparotomické. U pacientů se stomií je kvalita života nižší ve srovnání s pacienty se zachovalou kontinuitou gastrointestinálního traktu. Čím více času uplynulo od operace, tím více má přítomnost stomie negativní dopad na kvalitu života. Operace kolorektálního karcinomu negativně ovlivňuje sexuální život pacientů, zejména u mladších lidí a u mužů.

Závěry: Tato studie může přispět k identifikaci faktorů, které ovlivňují kvalitu života pacientů s chirurgicky léčeným kolorektálním karcinomem. To umožní ještě efektivnější a komplexní léčbu a usnadní pacientům návrat k normálnímu fyzickému, duševnímu a sociálnímu fungování.

Dalším článkem z databáze Scopus je artikel s názvem **Return to Physical Activity in Individuals with Surgical Stomas: A Scoping Review**. Tento článek se vyskytuje v časopise Sports a byl vydán v roce 2024. Jeho autoři jsou Andrea-Victoria Mena-Jiménez, Claudio-Alberto Rodríguez-Suárez a Héctor González-de la Torre.

Cíl: Cílem této studie bylo syntetizovat dostupné důkazy týkající se návratu k fyzické aktivitě u jedinců s chirurgickou stomií. Rozsah a revize byla vypracována podle metodologického přístupu institutu Joanny Briggsové.

Metody: Vyhledávání bylo provedeno v databázích MEDLINE, PubMed, Scopus, Web of Science, CINAHL a Lilacs. Vybrané studie byly psány ve španělštině, angličtině, portugalské a němčině bez jakéhokoli datového omezení. Celkem bylo zahrnuto 15 studií, které vykazovaly variabilitu v kvalitě provedení. Kvalitativní studie zkoumaly téma jako například motivace, přesvědčení o fyzické aktivitě a další faktory životního stylu.

Výsledky: Studie popisovaly fyziologické, psychologické a funkční dopady pro návrat k fyzické aktivitě. Návrat ke sportu a fyzické aktivitě je po operaci stomie omezený.

Závěry: Je zapotřebí provést další výzkum, aby se vytvořily jasné pokyny pro typ fyzické aktivity, frekvenci a intenzitu k zajištění bezpečných a prospěšných výsledků pro jedince se stomií.

5.4 Web of Science

Článek s názvem **The impact of intestinal stoma formation on patient quality of life after emergency surgery – A systematic review** od autorů Scott MacDonald, Li-Siang Wong, Rachel John-Charles, Tracey McKee, Tara Quasim a Susan Moug, byl vydán v květnu roku 2023 v časopise *Colorectal Disease*.

Cíl: Tvorba elektivních stomií má negativní vliv na kvalitu života pacienta, přičemž potenciální škodlivý dopad na tělesný obraz, sebedůvěru a sociální fungování byl prokázán již dříve. Dopad nouzového vytvoření stomie na kvalitu žití byl však zkoumán méně často. Tento systematický přehled si klade za cíl syntetizovat veškerou dostupnou literaturu zkoumající kvalitu života prostřednictvím ukazatelů výsledků hlášených pacienty.

Metody: Vyhledávací strategie byla realizována 24. listopadu 2022 v databázích Embase, MEDLINE, PsycInfo a v Cochrane Library database. Do studie byly použity výzkumy, které splňovaly více než pět pacientů starších 18 let. Dvě ze tří nezávislých výzkumů prověřovaly články, extrahovaly data a provedly hodnocení pomocí Newcastle-Ottawa Scale a nástroje Cochrane risk of bias.

Výsledky: Celkem bylo zkoumáno 1775 článků, z nichž 16 bylo zařazeno do systematického přehledu. Studie zahrnuły 1868 stomiků. Pacienti, kteří podstoupili Hartmannův zákrok pro perforovanou diverkulitidu, měli horší kvalitu žití než ti, kteří podstoupili primární anastomózu. Mezi těmi, kteří měli kolostomický stent pro obstrukci kolorektálního karcinomu, byl zanedbatelný rozdíl v kvalitě života ve srovnání s těmi, kteří podstoupili nouzovou tvorbu stomie. Ženské pohlaví, tvorba kolostomie a ileostomie, byly všechny identifikovány jako faktory pro horší kvalitu života.

Závěry: Pacienti podstupující neodkladnou operaci stomie mají nepatrně horší kvalitu života ve srovnání s těmi, kteří podstupují podobné výkony bez vytvoření stomie. Je zapotřebí další práce k identifikaci rizikových faktorů s tím spojených a také k porovnání kvality života po zrušení stomie.

V časopise *Journal of Clinical Nursing* se vyskytuje článek s názvem **Quality of life among ostomy patients: A narrative literature review**. Byl vydán v roce 2021. Jeho autoři jsou Alenzi Aishah, McGrath Ian.

Cíl: Tato studie si klade za cíl identifikovat a shrnout faktory související se zkušenostmi stomických pacientů a jak tyto faktory ovlivňují vnímanou kvalitu života těchto pacientů.

Metody: Tato analýza byla provedena v následujících databázích – PubMed, MEDLINE, CINAHL, Embase, ProQuest, Science Direct, Scopus a PsycINFO. Vyhledáno bylo 283 výzkumných článků v rozmezí mezi lednem 2000 a prosincem 2019.

Výsledky: Využito bylo 37 vhodných studií pro přehledovou studii. Výsledky ukazují, že kvalitu života u pacientů se stomií ovlivňuje mnoho ovlivnitelných faktorů. Cvičení, podpora rodiny, udržování sociálních kontaktů, edukace, spiritualita a finanční stabilita. Vše je potencionálně ovlivnitelný faktor, který může zlepšit kvalitu života stomických pacientů.

Závěry: Tato studie vyhledala mnoho problémů, kterými si stomičtí pacienti musí projít. Byly seskupeny dle fyzických, psychologických, sociálních a duchovních problémů.

Článek s názvem **Systematic review with meta-analysis: Current and emerging models of preoperative psychological preparation for individuals undergoing stoma surgery** se nachází v časopise Journal of Psychomatic Research. Byl vydán v roce 2023 a jeho autoři se jmenují Clark Matt, Chur-Hansen Anna, Mikocka-Walus Antonina.

Cíl: Tento systematický přehled si klade za cíl prozkoumat současné a nově vznikající modely psychologické přípravy dostupné pro kandidáty na stomii v předoperačním období.

Metody: Vyhledávání bylo uskutečněno v databázích – PubMed, Embase, Emcare, PsycINFO, CINAHL a Scopus. Zahrnuty byly všechny studie zkoumající účinky předoperačních psychologických intervencí zaměřených na pooperační psychologické přizpůsobení anebo výsledky duševního zdraví u jedinců, kteří plánují podstoupit operaci stomie nebo kteří již podstoupili založení stomie.

Výsledky: Celkem bylo zařazeno 15 publikací, které splňovaly kritéria pro zařazení. Celkem bylo zahrnuto 1565 účastníků. Typy intervencí byly od psychoedukačních, poradenských a praktických dovedností. Zkoumaly pooperační výsledky úzkosti, deprese, kvalitu života, přizpůsobení, systematické vylepšování až po standartní modely péče. Pro analýzu bylo zahrnuto pět studií, které zkoumají pooperační úzkost, a které prokázaly celkově významný účinek.

Závěry: Navzdory určitému slibnému pokroku v této oblasti zůstává dostatek důkazů k posouzení celkové účinnosti současných a nově vznikajících modelů předoperační psychologické přípravy na pooperační psychologické výsledky jedinců, kteří čelí operaci stomie.

Artikl nese název **Ostomy-related problems and their impact on quality of life of colorectal cancer ostomates: a systematic review**. Nachází se v časopise *Quality of Life Research* z roku 2016. Autoři tohoto článku jsou Sylvia M. Vonk-Klaassen, Hilde M. de Vocht, Marjolein E. M. den Ouden a další.

Cíl: Cílem je prozkoumat související studie popisující problémy se stomií a jejich dopad na vnímanou kvalitu žití dlouhodobých kolostomiků.

Metody: Využity byly databáze – PubMed, MEDLINE, CINAHL, Cochrane Library a PsycINFO. Zahrnuty byly všechny studie, ve kterých se kvality života se stomií měřila pomocí validovaných vícerozměrných nástrojů.

Výsledky: Vyhledáno bylo 6447 studií, avšak zahrnuto bylo 14 průřezových studií. Využity byly tři různé ověřené a vícerozměrné přístroje pro měření kvality života – EORTC, MCOHQOLQO, Stoma QOL. Všechny studie prokázaly, že život s kolostomií ovlivňuje celkově kvalitu života negativně. Problémy související se stomií zahrnovaly sexuální problémy, depresivní pocity, plynatost, zácpu, nespokojenost se vzhledem, změnu v oblečení, potíže s cestováním, pocit únavy a obavy z unikajících zvuků ze stomie.

Závěry: Závěrem lze říct, že všech čtrnáct studií poskytlo problémy související se stomií ohledně kvality života a prokázalo se, že kolostomie negativně ovlivňuje kvalitu života stomiků. Nástroj MCOHQOLQO a Stoma QOL poskytly nejpodrobnější informace o jaké problémy související se stomií se jedná. Tento přehled přidává poznatky o dopadu souvisejících se stomií problémů s kvalitou života dlouhodobých stomiků.

6 PŘEHLEDOVÁ STUDIE

Tato kapitola se bude zabývat informacemi ze studií, které byly již popsány v předchozím textu a zaměří se na výzkumnou otázku týkající se psychických faktorů ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií.

Operace a zavedení stomie je život měnící událost, která vyžaduje psychologickou oporu a přípravu. Přijetí stomie je často ovlivňována pacientovým věkem, pohlavím, onemocněním, které způsobilo zavedení stomie, a zda je stomie dočasná nebo zůstane nemocnému do konce života (Konjevoda et al., 2020).

Autoři Vonk-Klaasen et al. (2015), ve své studii uvádí, že výskyt permanentní stomie ovlivňuje kvalitu života častěji v ohledu narušeného obrazu těla, problémem s cestováním, problémy v sexuální oblasti, časté únavy a strach z možných úniků plynů nežli stomie dočasná. Pacienti udávají strach z návratu do socializace, jakožto chození do divadel a na další veřejná místa z důvodu volného úniku plynů a často nepříjemnému oděru (Vonk-Klassen et al., 2015).

Následné přijetí vývodu ovlivňuje kvalitu a návrat do společenských aktivit. Je to individuální proces, který může zapříčinit úzkost, problémy se spánkem, osobní vztahy a může vést až k depresi (Mena-Jiménez et al., 2024). Autoři studie *Quality of Life Outcomes in Patients Living with Stoma* (Safaei et al.) uvádí, že většina pacientů čelí strachu ohledně budoucnosti v jejich rodině a dopadu onemocnění na jejich partnery a děti.

Onemocnění a zavedení střevní stomie, které zapříčinilo depresi, vedlo u některých pacientů až k sebevražedným myšlenkám (Wuletaw et al., 2021).

Střevní vývod zasahuje i do ekonomické roviny jejich života, a to z důvodu změny dietního opatření a změny v oblékání. Po zavedení střevní stomie muselo mnoho pacientů změnit i své povolání, což vedlo k narušení jejich aktivit denního života (Davis et al., 2020). Změna či úplná ztráta povolání ovlivnila jejich finanční příjem a vedla k vážným finančním problémům (Tafreshi et al., 2010).

Participantů studií se často vyhýbání rodinným sešlostem a mají strach, aby nedošlo k situacím, kdy si musí vyměnit plný sáček či aby nedošlo k samovolným únikům plynů ze stomie. Tyto situace vnímají trapně a stydí se za ně (Wuletaw et al., 2021; Mena-Jiménez et al., 2024).

Před a po operační edukace a poučení ohledně vývodu nejen pacienta, ale i rodiny, zapříčiňuje zvyšování kvality života a spěje k lepšímu standardu žití (Wuletaw et al., 2021).

Následující text uvádí informace ze studií v předchozí kapitole a reaguje na výzkumnou otázku ohledně fyzických faktorů ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií.

Osoba s kolostomií nebo ileostomií podstupuje komplexní léčbu s mnohočetnou řadou úprav, které ovlivňují fungování jedince. Kvalita života je subjektivní pocit, který zahrnuje všechny oblasti fungování. (Davis et al., 2020). Zavedení stomie je událost, která negativně ovlivňuje celý život a často vyžaduje pooperační adaptaci (Clark et al., 2023).

Pacienti jak s kolostomií, tak s ileostomií, čelí řadě fyzických problémů, které ovlivňují jejich každodenní život. Nejčastější fyzické problémy, se kterými se pacienti potýkali, jsou vypouštění plynů v přítomnosti ostatních, podrážděná kůže v oblasti stomie (z důvodu vystavení kůže stolici), změna v oblékání, zápach a nemožnost zvedání těžších předmětů (Tafreshi et al., 2010). Zavedení vývodu ovlivňuje vnímání vlastního obrazu těla a pacienti se zaměřují na vlastní vzhled z minulosti. Vlastní tělo vnímají negativně a mají strach z reakce jiných lidí (Herdman, 2020).

U jedinců se stomií může být návrat k aktivitě prospěšný pro fyzickou zdatnost a k ovlivnění kvality života (včetně sociálního fungování a snížení únavy). Bylo prokázáno, že zapojení do fyzické aktivity pod odborným dohledem přináší příznivé fyzické účinky pro prevenci kýly (Mena-Jiméz et al., 2024).

Návrat do sociálního života a fyzické aktivity má pozitivní vliv na psychickou stránku jedince a na přijetí stomie (Mena-Jiméz et al., 2024).

Autoři studie Davis et al. (2020) uvádí, že bylo zaznamenáno vyšší průměrné skóre kvality života ve fyzické oblasti nežli v té spirituální.

7 DISKUZE

Cíl 1. Vyhledat a analyzovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií se zaměřením na fyzické, psychické a sociální aspekty jejich každodenního života.

Z vyhledané literatury pomocí systematické rešeršní strategie bylo zjištěno, že faktory ovlivňující kvalitu života pacientů se střevní stomií přináší řadu změn z pohledu fyzického, psychického, a i sociálního ohledu. Obecně lze říct, že všechny popsané studie, které byly zahrnuty do práce, popisují negativní dopad zavedení střevních stomií na kvalitu života pacientů z komplexního hlediska.

K fyzickým stránkám patří nejčastěji problémy spojené s péčí o samotnou stomii. Jako například podráždění kůže v okolí stomie z důvodu vytékání stolice, vznik kýly a samovolný únik plynů, který omezuje pacienty v každodenních činnostech. Pacienti jsou často omezeni v pohybu a nesmí zvedat těžké předměty. Změna v oblékání je další aspekt ovlivňující jejich život, stejně tak úprava dietního režimu (Tafreshi et al., 2010).

Nejvíce narušeno bylo psychické hledisko, ve kterém se pacienti nejčastěji bojí návratu do sociální komunity. Bojí se odsouzení od okolí a často trpí strachem a úzkostí, která může vést až k depresím. Pacienti se zavedeným vývodem mají problém se sebevědomím a s přijetím nového tělesného obrazu. Stydí se a setkávají se s nepochopením. Narušuje to jejich sociální vztahy, intimní život i návrat do práce (Wuletaw et al., 2021; Mena-Jiménez et al., 2024).

S ohledem na věk pacientů měli lepší výsledky hodnocení kvality života měli lidé staršího či důchodového věku. Pacienti mladšího věku se zavedenou střevní stomií trpěli více obavami o dopadu jejich stomie na návrat do práce a vlivu na jejich finanční situaci (Goodman et al., 2022).

Duchovní hledisko bylo zřídka kdy postiženo. Ve studii *Quality of life in ostomy patients: a qualitative study*, popisují autoři, že nikdo z participantů nezměnil jejich víru v Boha. Avšak omezují se v chození do modlitebních skupin, jelikož se obávají z narušování rituálů jejich samovolným únikem plynů.

Zasažena je i oblast ekonomická. Pacienti často musí zanechat své zaměstnání, což ovlivňuje jejich finanční příjem a dostávají se do vážných finančních problémů (Tafreshi et al., 2010; Davis et al., 2020).

Ve studii *Impact of stoma on lifestyle and health-related quality of life in patients living with stoma: A cross-sectional study*, uvádí autoři, že nikdo z jejich respondentů nepatřil do žádné podpůrné skupiny pro stomiky. Stomické kluby jsou nezbytné pro sdílení pocitů a nápomoci při otázkách každodenního života se stomií. Proto je nezbytné doporučit službu podpůrné skupiny pro stomiky (Davis et al., 2020).

Mnoho problémů, které pacienti udávají, se týkalo časného období po operaci stomie. Bylo zjištěno, že mnoho problémů, jakožto například změny tělesného obrazu, úzkost a strach z úniku stolice ze stomického sáčku, nepříjemný zápach, samovolné úniky plynů, se časem zmírňují (Tafreshi et al., 2010).

Celkově jde říct, že kvalita života pacientů se zavedenou střevní stomií závisí na kombinaci jak fyzických, tak psychických faktorů a je potřeba poskytovat komplexní péči a podporu.

Cíl 2. Předložit publikovatelné poznatky v úloze hodnocení kvality života pacientů se střevní stomií.

Všechny publikované výzkumné studie byly vyhledány pomocí systematické rešeršní strategie v elektronických databázích ProQuest Central, PubMed, Web of Science a Scopus. Klíčová slova pro vyhledávání byla použita: kvalita života, stomie, kolostomie, ileostomie, dotazník, psychologický dopad, sociální aspekty, fyzické symptomy, hodnoticí nástroje. Která byla nakombinována s Booleovskými operátory AND a OR. Celkem bylo vyhledání 356 studií. Po analýze a následném vyloučení nerelevantních studií bylo vybráno třináct odborných publikací.

Je potřeba také zmínit, že každá studie přistupuje ke kvalitě pacientů odlišně. Používají různé dotazníky, pocházejí z jiných zemí a není jednoduché je porovnávat. Avšak ve většině případů se problémy pacientů se střevní stomií opakují, což poukazuje na skutečný a aktuální problém.

ZÁVĚR

Cíle přehledové bakalářské práce byly naplněny a popisují kvalitu života pacientů se střevní stomií z ohledu fyzických, psychických a sociálních aspektů jejich každodenního života. Byly vyhledány, analyzovány a předloženy studie zaměřené na klíčové aspekty kvality života stomiků.

Zaměřili jsme se na zjištění nejčastějších psychických, fyzických a sociálních problémů, které ovlivňují kvalitu života a každodenní činnost pacientů se zavedenou střevní stomií.

Z předložených studií bylo zjištěno, že nejčastějšími psychickými problémy je strach a úzkost z návratu do společnosti, z přijetí stomie okolím a z dopadu na výkon v práci a rodině. Tyto faktory negativně ovlivňují kvalitu života a mohou vést až k depresím pacienta, občas i k suicidním myšlenkám.

Bylo zjištěno, že nejčastějšími fyzickými faktory ovlivňující života pacienta jsou samovolné úniky plynů, podrážděná pokožka z důvodu špatného ošetření stomie a odchodu stolice. Tyto faktory znemožňují pacientům návrat do původních každodenních činností.

Nadále bylo zjištěno, že pacienti jsou ve výsledku málo edukováni o podpůrných stomických skupinách, které by jim napomohly k lepšímu dopadu na psychické i fyzické přijetí stomie.

Studie zdůrazňuje, že život se střevní stomií výrazně mění každodenní fungování pacientů a snižuje jejich kvalitu života, zejména v sociálních aspektech.

Poznatky získané touto prací jsou cenné pro lepší přístup, pochopení a edukaci pacientů po operaci střevní stomie. Výsledky můžou zlepšit a podpořit další vývoj v oblasti nejen ošetrovatelství.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALENEZI, Aishah; MCGRATH, Ian; KIMPTON, Amanda; LIVESAY, Karen. Quality of life among ostomy patients: A narrative literature review. Online. *Journal of Clinical Nursing*. 2021, vol. 30, no. 21-22, pp. 3111-3123. ISSN 0962-1067. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/jocn.15840>. [cit. 2025-04-05].

BAGNASCO, Annamaria; WATSON Rodger; ZANINI, Milko; ALEO Giuseppe and SASSO, Loredana. Developing a Stoma Acceptance Questionnaire to improve motivation to adhere to enterostoma self-care. Online. *Journal of Preventive Medicine and Hygiene*. 2017, vol. 58, no. 2, pp. E190-E194. PMID 28900361. Dostupné z: <https://www.jpmh.org/index.php/jpmh/article/view/542>. [cit. 2025-03-12].

BALDWIN, Carol M.; GRANT, Marcia; WENDEL, Christopher; RAWL, Susan; SCHMIDT, Max C. et al. Influence of Intestinal Stoma on Spiritual Quality of Life of U. S. Veterans. Online. *Journal of Holistic Nursing*. 2008, vol. 26, no. 3, s. 185-194. ISSN 08980101. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0898010108315185>. [cit. 2024-09-16].

CENTRUM PALIATIVNÍ PÉČE. Standardizace dotazníku IPOS [online]. Praha: Centrum paliativní péče, [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://paliativnicentrum.cz/projekty/standardizace-dotazniku-ipos>

CITY OF HOPE. *City of Hope Quality of Life-Ostomy Questionnaire* [online]. [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://www.cityofhope.org/sites/www/files/2022-06/1431763601491-ost-47%20%281%29.pdf>

CLARK, Matt; CHUR-HANSEN, Anna and MIKOCKA-WALUS, Antonia. Systematic review with meta-analysis: Current and emerging models of preoperative psychological preparation for individuals undergoing stoma surgery. Online. *Journal of Psychosomatic Research*. 2023, vol. 168. ISSN 00223999. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2023.111211>. [cit. 2025-03-31].

COLOPLAST. Stoma Quality of Life (Stoma-QoL) [online]. [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: <https://www.coloplast.us/Global/US/Ostomy/Professional/Stoma%20QoL/Czech%20QoL.pdf>

DAVIS, Deena; RAMAMOORTHY, Lakshmi; POTTAKKAT, Biju. Impact of stoma on lifestyle and health-related quality of life in patients living with stoma: A cross-sectional study. Online. *Journal of Education and Health Promotion*. 2020, vol. 9, no. 1, pp. 328. ISSN 2277-9531. Dostupné z: https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_256_20. [cit. 2025-03-14].

- DRAGOMERICKÁ, Eva a BARTOŇOVÁ, Jitka. *WHOQOL-BREF, WHOQOL-100: World Health Organization Quality of Life Assessment: příručka pro uživatele české verze dotazníků kvality života Světové zdravotnické organizace*. Online. Praha: Psychiatrické centrum. ISBN 80-851-2182-4. Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:7cf40010-d055-11e3-b110-005056827e51>. [cit. 2025-03-12].
- Druhy stomií, 2024. Online. České ILCO. Dostupné z: <https://www.ilco.cz/vse-o-stomii/druhy-stomii/>
- GOODMAN, William; DOWNING, Amy; ALLSOP, Matthew; MUNRO, Julie; TAYLOR, Claire et al. Quality of life profiles and their association with clinical and demographic characteristics and physical activity in people with stoma: a latent profile analysis. Online. *Quality of Life Research*. 2022, vol. 31, no. 8, pp. 2435-2444. ISSN 0962-9343. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11136-022-03102-5>. [cit. 2025-03-12].
- GURKOVÁ, Elena. *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3625-9.
- HERDMAN, Heather T. *NANDA Ošetrovatelské diagnózy: Definice & klasifikace 2018-2020*. Praha: Grada, 2020. 520 s. ISBN 978-80-271-0710-0.
- HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Slon, 2013. 239 s. ISBN 978-80-7419-106-0.
- KNAPOVÁ, Jaroslava, 2019. *Stomie na gastrointestinálním a urogenitálním traktu*. Online. On: Stomie. Dostupné z: <https://www.vovcr.cz/odz/zdrav/500/page02.html>. [cit. 2025-05-12].
- KONJEVODA, Vesna; ZELIĆ, Marko; MUNJAS SAMARIN, Radenka a PETEK, Davorina. City of Hope Quality of Life-Ostomx Questionnaire Validity and Reliability Assessment on Croatian Sample. Online. In: *International Journal of Enviromental Research and Public Health*. 2020. Basel, vol. 17, no. 3, pp. 768-784. ISSN 1660-4601. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/ijerph17030768>. [cit. 2025-03-12].
- KUDLOVÁ, Pavla a ŠPAČKOVÁ, Lenka. *Evidence based practice v ošetrovatelství a porodní asistenci*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2018. 102 s. ISBN 970-80-7454-766-9.
- LUKÁŠ, Karel, 2005. *Gastroenterologie a hepatologie pro zdravotní sestry*. Avicenum. Praha: Grada. ISBN 80-247-1283-0.
- MACDONALD, Scott; WONG, Li-Sang; JOHN-CHARLES, Rachel; MCKEE, Tracey; QUASIM, Tara et al. The impact of intestinal stoma formation on patient quality of life after

emergency surgery – A systematic review. Online. *Colorectal Disease*. 2023, vol. 25, no. 7, pp. 1349-1360. ISSN 1462-8910. Dostupné z <https://doi.org/10.1111/codi.16603>. [cit. 2025-03-13].

MENA-JIMÉNEZ, Andrea-Victoria; RODRÍGUEZ-SUÁREZ, Claudio-Alberto; GONZÁLEZ-DE LA TORRE, Héctor. Return to Physical Activity in Individuals with Surgical Stomas: A Scoping Review. Online. *Sports*. 2024, vol. 12, no. 10, pp. 273-291. ISSN 2075-4663. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/sports12100273>. [cit. 2025-03-31].

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2024. *Stomie*. Online. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/3392>. [cit. 2024-12-31].

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2025. *Kvalita života*. Online. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1691>. [cit. 2025-02-28]

OLBRISH, Mary E. Development and validation of the Ostomy Adjustment Scale. Online. *Rehabilitation Psychology*. 1983, vol. 28, no. 1, pp. 3-12. ISSN 1939-1544. Dostupné z: <https://doi.org/10.1037/h0090996>. [cit. 2025-03-12].

SAFAEE, Azadeh; ANARAKI, Fakhrialsadat; VAFAIE, Mohamad; BEHBOO, Roobic; MAGHSOODI, Nakisa et al. Quality of life outcomes in patients living with stoma. Online. *Indian Journal of Palliative Care*. 2012, vol. 18, no. 3., pp. 176-180. ISSN 0973-1075. Dostupné z <https://doi.org/10.4103/0973-1075.105687>. [cit. 2025-03-14].

ŚWIĄTKOWSKI, Filip; GÓRNICKI, Tomasz; BUŁDYŚ, Kacper and CHABOWSKI, Mariusz. The Quality of Life of Patients with Surgically Treated Colorectal Cancer: A Narrative Review. Online. *Journal of Clinical Medicine*. 2022, vol. 11, no. 20. pp. 14. ISSN 2077-0383. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/jcm11206211>. [cit. 2025-04-01].

ŠEBOROVÁ, Dagmar, 2009. *Péče o pacienta se stomií*. Online. Florence. Roč. V., č. 5, s. 28-31. ISSN 2570-4915. Dostupné z: <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2009/5/pece-o-pacienta-se-stomii/>. [cit. 2024-12-31].

TAFRESHI, Mansoureh Z.; RASSOULI, Maryam; DABIRIAN, Azam; YAGHMAIE, Farideh. Quality of life in ostomy patients: a qualitative study. Online *Patient Preference and Adherence*. 2010, vol. 5, no. 1, pp. 1-5. ISSN 1177-889X. Dostupné z: <https://doi.org/10.2147/PPA.S14508>. [cit. 2025-04-01].

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. *Dotazník kvality života SF-36* [online]. Praha: ÚZIS ČR, [cit. 2025-02-28]. Dostupné z <https://www.uzis.cz/res/file/klasifikace/sf-36/sf-36-formular.pdf>

VATEHOVÁ, Drahomíra; VATEHA Rastislav. *Manažement ošetrovateľskej starostlivosti o pacientov s vybranými chronickými chorobami*. Martin: Osveta, 2013. 200 s. ISBN 978-80-8063-383-7.

VONK-KLAASSEN, Sylvia M.; DE VOCHT, Hilde M.; DEN OUDEN, Marjolein E. M.; EDDER, Eric H. a SCHUURMANS, Marjolein J. *Ostomy-related Problems and their Impact on Quality of Life of Colorectal Cancer Ostomates: A Systematic Review*. Online. Quality of Life Research. 2016, vol. 25, no. 1, pp. 125-133. ISSN 2576-3997 – Dostupné WHOQOL: Measuring Quality of Life, ©2025 WHO. World Health Organization [online]. New York. [cit. 2025-02-28]. Dostupné z: https://www.who.int/tools/whoqol?fbclid=IwAR2WakKHwg7vGwNIsuQxrLhvv0qi0oyJ1nvnlti6qJeAz8-_ocR6n20D0.

WULETAW, Chane Z.; TILAHUN, Derese; YISIHAK, Suga a BERHANETSEHAY, Teklewold. Quality of Life in Patients Living with Stoma. Online. *Ethiopian Journal of Health Sciences*. 2021, vol. 31, no. 5, pp. 993-1000. ISSN 2413-7170 – Dostupné z <https://doi.org/10.4314/ejhs.v31i5.11>. [cit. 2025-03-09]. z: <https://doi.org/10.1007/s11136-015-1050-3>. [cit. 2024-09-10].

ZACHOVÁ, Veronika a kol. *Stomie*. Praha: Grada, 2010. 200 s. ISBN 978-80-247-3256-5.

ZACHOVÁ, Veronika; DRLÍKOVÁ, Kateřina; KARLOVSKÁ, Milada. *Praktický průvodce stomikou*. Praha: Grada, 2016. 196 s. ISBN 978-80-271-9338-7. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/prakticky-pruvodce-stomika-1505/>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Schéma trávicího traktu (umístění stomie).....	15
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Výzkumná otázka č. 1	21
Tabulka 2 Výzkumná otázka č. 2	21
Tabulka 3 Algoritmus vyhledávání	23
Tabulka 4 Analýza studií	25

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a kol.	A kolektiv
AJ	Anglický jazyk
CINAHL	Comulative Index of Nursing and Allied Health Literature
cit.	Citováno
COH-QOL-OQ	City of Hope – Quality of Life – Ostomy Questionnaire
č.	Číslo
ČJ	Český jazyk
ČR	Česká republika
EORTC	European Organisation For Research and Treatment of Cancer
et al.	A další
IPOS	Integrated palliative Outcome Scale
kg	kilogram
MCOHQOLQO	Modified City of Hope Quality of Life Questionnaire Ostomy
n	Number (počet)
no.	Number (číslo)
NZIP	Národní zdravotnický informační portál
OAS	Ostomy Adjustment Scale
PEG	Perkutánní endoskopická gastrostomie
POS	Palliative Outcome Scale
pp.	pages (strany)
QOL	Quality of Life (kvalita života)
s.	strany
SAQ	Stoma Acceptance Questionnaire
Sb.	Sbírky
SF-36	Short Form-36

ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
vol.	Volume (ročník)
WHO	World Health Organization
WHOQOL	World Health Organization Quality of Life
WHOQOL-BREF	World Health Organization Quality of Life Brief Version

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník SF-36

Příloha PII: Dotazník Stoma-QOL

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK SF-36

SF-36

Dotazník kvality života Short Form - 36 (SF-36)

Identifikace respondenta	
Datum vyplnění	

NÁVOD: V tomto dotazníku jsou otázky týkající se Vašeho zdraví. Vaše odpovědi pomohou určit, jak se cítíte a jak se Vám daří zvládat obvyklé činnosti.

Odpovězte na jednu z otázek tím, že vyznačíte příslušnou odpověď. Nejste-li si jisti, jak odpovědět, odpovězte, jak nejlépe umíte.

Zakroužkujte jednu odpověď u každé otázky

1.	Řekl(a) byste, že Vaše zdraví je celkově:	
a.	Výtečné	1
b.	Velmi dobré	2
c.	Dobré	3
d.	Docela dobré	4
e.	Špatné	5

2.	Jak byste hodnotil(a) své zdraví dnes ve srovnání se stavem před rokem?	
a.	Mnohem lepší než před rokem	1
b.	Poněkud lepší než před rokem	2
c.	Přibližně stejné jako před rokem	3
d.	Poněkud horší než před rokem	4
e.	Mnohem horší než před rokem	5

SF-36

Následující otázky se týkají činností, které někdy děláváte během svého typického dne. Omezuje Vaše zdraví nyní tyto činnosti? Jestliže ano, do jaké míry?

	Činnosti	Ano, omezuje hodně	Ano, omezuje trochu	Ne, vůbec neomezuje
3.	Usilovné činnosti jako je běh, zvedání těžkých předmětů, provozování náročných sportů	1	2	3
4.	Středně namáhavé činnosti jako posunování stolu, luxování, hraní kuželek, jízda na kole	1	2	3
5.	Zvedání nebo nošení běžného nákupu	1	2	3
6.	Vyjít po schodech několik pater	1	2	3
7.	Vyjít po schodech jedno patro	1	2	3
8.	Předklon, shýbání, poklek	1	2	3
9.	Chůze asi jeden kilometr	1	2	3
10.	Chůze po ulici několik set metrů	1	2	3
11.	Chůze po ulici sto metrů	1	2	3
12.	Koupání doma nebo oblékání bez cizí pomoci	1	2	3

Trpěl(a) jste některým z dále uvedených problémů při práci nebo při běžné denní činnosti v posledních 4 týdnech kvůli zdravotním potížím?			
		Ano	Ne
13.	Zkrátil se čas , který jste věnoval(a) práci nebo jiné činnosti?	1	2
14.	Udělal(a) jste méně , než jste chtěl(a)?	1	2
15.	Byl(a) jste omezen(a) v druhu práce nebo jiných činností?	1	2
16.	Měl(a) jste potíže při práci nebo jiných činnostech (například jste musel(a) vynaložit zvláštní úsilí)?	1	2

SF-36

Trpěl(a) jste některým z dále uvedených problémů při práci nebo při běžné denní činnosti v posledních 4 týdnech kvůli emocionálním potížím (například pocit deprese nebo úzkosti)?

		Ano	Ne
17.	Zkrátil se čas , který jste věnoval(a) práci nebo jiné činnosti?	1	2
18.	Udělal(a) jste méně , než jste chtěl(a)?	1	2
19.	Byl(a) jste při práci nebo jiných činnostech méně pozorný(á) než obvykle?	1	2

20. Uved'te, do jaké míry bránily Vaše zdravotní nebo emocionální potíže Vašemu normálnímu společenskému životu v rodině, mezi přáteli, sousedy nebo v širší společnosti v posledních 4 týdnech?

a.	Vůbec ne	1
b.	Trochu	2
c.	Mírně	3
d.	Poměrně dost	4
e.	Velmi silně	5

21. Jak velké **bolesti** jste měl(a) v posledních 4 týdnech?

a.	Žádné	1
b.	Velmi mírné	2
c.	Mírné	3
d.	Střední	4
e.	Silné	5
f.	Velmi silné	6

SF-36

22.	Do jaké míry Vám <u>bolesti</u> bránily v práci (v zaměstnání i doma) v <u>posledních 4 týdnech</u>?	
a.	Vůbec ne	1
b.	Trochu	2
c.	Mírně	3
d.	Poměrně dost	4
e.	Velmi silně	5

Následující otázky se týkají Vašich pocitů a toho, jak se Vám dařilo v posledních 4 týdnech. U každé otázky označte prosím takovou odpověď, která nejlépe vystihuje, jak jste se cítil(a).

Jak často v posledních 4 týdnech:		Pořád	Většinou	Dost často	Občas	Málokdy	Nikdy
23.	Jste se cítil(a) pln(a) elánu?	1	2	3	4	5	6
24.	Jste byl(a) velmi nervózní?	1	2	3	4	5	6
25.	Jste měl(a) takovou depresi, že Vás nic nemohlo rozveselit?	1	2	3	4	5	6
26.	Jste pociťoval(a) klid a pohodu?	1	2	3	4	5	6
27.	Jste byl(a) pln(a) energie?	1	2	3	4	5	6
28.	Jste pociťoval(a) pesimismus a smutek?	1	2	3	4	5	6
29.	Jste se cítil(a) vyčerpan(a)?	1	2	3	4	5	6
30.	Jste byl(a) šťastný(á)?	1	2	3	4	5	6
31.	Jste se cítil(a) unaven(a)?	1	2	3	4	5	6

SF-36

32.	Uved'te, jak často v posledních 4 týdnech bránily Vaše zdravotní nebo emocionální obtíže Vašemu společenskému životu (jako např. návštěvy přátel, příbuzných atd.)?	
a.	Pořád	1
b.	Většinou	2
c.	Občas	3
d.	Málokdy	4
e.	Nikdy	5

Zvolte, prosím, takovou odpověď, která nejlépe vystihuje, do jaké míry pro Vás platí každé z následujících prohlášení?

		Určitě ano	Většinou ano	Nejsem si jist	Většinou ne	Určitě ne
33.	Zdá se, že onemocním (jakoukoliv nemocí) poněkud snadněji než jiní lidé	1	2	3	4	5
34.	Jsem stejně zdrav(a) jako kdokoliv jiný	1	2	3	4	5
35.	Očekávám, že se mé zdraví zhorší	1	2	3	4	5
36.	Mé zdraví je perfektní	1	2	3	4	5

Tento překlad je založen na 36-Item Short Form Survey Instrument dotazníku vyvinutém a vlastněném společností RAND Corporation, copyright © RAND. Přestože RAND uděluje povolení k překladu, samotný překlad nebyl společností RAND schválen nebo přezkoumán. Povolení společnosti RAND reprodukovat dotazník se nevztahuje ke schválení produktů, služeb nebo jiných způsobů využití, v nichž se dotazník objevuje nebo uplatňuje. Při překladu byly dodrženy specifikace poskytnuté společností RAND Health.

Autoři: Ware, J. E. et al. (Medical Outcome Study (MOS), Health Assessment Laboratories (HAL), Quality Metric Incorporated)

Autoři českého překladu: MUDr. Zdeněk Sobotík, CSc., doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D.

Grafická úprava: MUDr. Miroslav Zvolský, Ing. Dana Krejčová, Ústav zdravotnických informací a statistiky, ÚZIS ČR 2018

Dotazník byl oficiálně publikován například v publikaci Testování v rehabilitační praxi – cévní mozkové příhody, doc. MUDr. Eva Vaňásková, Ph. D.

Aktuální verze dokumentu z 19. 10. 2018.

Další informace naleznete na webové stránce: <http://www.uzis.cz/category/edice/publikace/klasifikace>.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK STOMA-QOL

Pokyny pro uživatele dotazníku k měření kvality života lidí se stomií: Stoma-QoL

Tento dotazník byl vytvořen pro měření kvality života lidí se stomií. Otázky zařazené v dotazníku Stoma-QoL jsou výsledkem mnoha pohovorů s lidmi s vývodem, které byly uskutečněny v různých zemích za účelem řešení problémů, které jsou nejdůležitější pro kvalitu života těchto lidí.

Dotazník pokrývá tyto problémy: Obavy o spánek, obavy o sexuální život, obavy z rodinných vztahů a vztahů k blízkým přátelům a obavy týkající se vztahů s jinými lidmi.

Dotazník tvoří dvacet otázek. Příklad dotazníkové otázky: "Mám strach, že se sáček uvolní." Všechny otázky musí být zodpovězeny pomocí čtyřbodové stupnice. Možnosti odpovědí na každou z otázek jsou:

1. Neustále
2. Někdy
3. Zřídka
4. Vůbec

Pamatujte, že aby dotazník fungoval, musí být zodpovězeno VŠECH 20 otázek. Proto nesmí ani jedna otázka zůstat nezodpovězena. Navíc na každou otázku musí být uvedena POUZE JEDNA odpověď.

Otázky jsou velmi jednoduché a vyplnění dotazníku proto nebude trvat déle než asi 5-10 minut.

Děkujeme za vyplnění dotazníku Stoma-QoL

Stoma-QOL
Dotazník o kvalitě života
Pro lidi se stomií

Datum: ____/____/20____

Číslo subjektu _____

*Zaškrtněte, prosím, odpověď, která nejlépe popisuje vaše **momentální** pocity*

	Neustále	Někdy	Zřídka	Vůbec
1. Dostanu strach, když je sáček plný	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Mám obavy, že se sáček uvolní	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Cítím potřebu neustále vědět, kde je nejbližší toaleta	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Bojím se, že by sáček mohl zapáchat	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Obávám se zvuků ze stomie	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Potřebuji během dne odpočívat	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Moje stomická pomůcka omezuje výběr oděvů, které si mohu obléknout	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
8. Během dne se cítím unaven/a	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
9. Moje stomie způsobuje, že se cítím sexuálně nepřítažlivý/á	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
10. V noci špatně spím	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
11. Bojím se, že bude sáček šustit a bude to slyšet	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
12. Stydím se za své tělo kvůli vývodu	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
13. Bylo by pro mne těžké zůstat přes noc mimo domov	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
14. Je těžké skrývat skutečnost, že nosím na těle stomickou pomůcku	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
15. Bojím se, že můj stav je pro lidi kolem mne přítěží	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
16. Vyhýbám se bližšímu fyzickému kontaktu s přáteli	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
17. Kvůli stomii je pro mě obtížné být mezi jinými lidmi	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
18. Bojím se setkávání s novými lidmi	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
19. Mezi jinými lidmi se cítím osamělý/á	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
20. Bojím se, že se má rodina v mé blízkosti cítí trapně	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

Odpovězte, prosím, na všechny otázky. Děkujeme vám za vyplnění tohoto dotazníku.